

Septuagesima

Tom Hardts postilla, tredje årgången

Predikotext: Luk. 17:7–10.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Med denna söndag "Septuagesima" riktar sig vårt gudstjänstfirande, vårt sätt att räkna söndagarna och vår övriga kyrkliga sed mot den kommande påsken. Alltmer skall inför våra ögon framträda Jesu ställföreträdande tillfyllestgörelse under Lagens stränga krav och dom, hans heliga fullkomliga, gudamänskliga "satisfactio vicaria", med vilken kristendomen står och faller, och utan vilken det inte finns någon frälsning. Med all kraft skall den rättfärdighet träda fram, som Jesus ikläddes i sin uppståndelse. Denna sanning, denna gåva, skall bland oss uttalas och utskiftas under olika gestalter. Den yttre formen i dagens evangelium om arbetarna i vingården är den fulla, hela dagspenningen åt dem, som i själva verket aldrig var värda namnet "arbetarna i vingården". Det är detta oväntade, glänsande, fullödiga mynt, på vilket det står präglat "Guds oförskyllda nåd", denna dagens predikoämne. Dessa ord, som för många öron har klangen av en fras, ja, en floskel, och som många tar i sin mun just så lättfärdigt, innebär den i Jesu död och uppståndelse förverkligade nåden, Guds välbehag mot syndare för Jesu Kristi skull, syndernas förlåtelse genom evangelium och sakrament. "Guds oförskyllda nåd" är just detta och inget annat än detta. Därmed är också sagt, att den måste vara oförtjänt, oförskyllad, utan orsak i oss. Ingen enda handling från vår sida, ingen enda inre rörelse i oss, är nådens orsak. Varje försök att sätta något aldrig så litet vid sidan om det heliga, slaktade, levande Guds Lamm berövar i ett nu dagspenningen dess frälsningsglans och förvandlar den från guldmynt till sagans gulnade löv. Om min tro i anfäktelsens stund, när mitt minne anklagar mig, trevar efter något hos mig själv, vad det än må kallas, gör jag nåden till något annat än nåd, gör jag det oförklarliga, orsakslösa, som strömmar fram ur Guds väsens barmhärtiga brunn, till något förklarligt, av mig själv, min ursäktlighet, min beklagliga okunnighet beroende. "Guds oförskyllda nåd" heter därmed också "nåden allena", "Kristus allena", "tron allena", och varje så obetydligt försök att på dessa ord häkta en ringaste skugglik antydan av ordet "och", slår sönder dagens

evangelium i stycken och lämnar därav bara kvar den egenrättfärdige arbetare, om vilken det heter: "Eller skall du med onda ögon se på att jag är så god?"

Också när predikan med så många ord och vändningar framställt "Guds oförskyllda nåd", har orden inte nödvändigtvis därmed fått större tyngd. Också när man vrider och vänder på detta glänsande mynt för att dess härlighet skall falla över människors liv, förblir det onda ögat ont, blint och obotfärdigt. Därför skall vi med allvar betänka, att

- I. det av Den Heliga Ande i Lagen ostraffade hjärtat vill ingen nåd ha,
- II. det av Den Helige Ande i evangelium oupplysta hjärtat kan ingen nåd tro,
- III. det av Den Helige Ande omvända hjärtat gör oförskyllda gärningar.

I. Det av Den Helige ande i Lagen ostraffade hjärtat vill ingen nåd ha.

Det måste sägas med all möjlig klarhet, så att ingen enda själ undgår att förstå det, att allt tal om "Guds oförskyllda nåd", om den fulla dagspenningen, som är Jesu lösepenning, förblir tomt prat och religiös grannlåt, om jag låter min synd, mitt onda hjärta, förbli ostraffat av Guds stränga tilltal i de heliga budorden, i budet att älska Gud över allting och min nästa såsom mig själv. Det är bara alltför lätt att av arbetsbesparande skäl, av hänsyn till sinnesron, av andlig lättja avskärma det egna hjärtat från krav, som alltid oroar och aldrig uppfylls. Den fulla och hela förtröstan på Guds ledning av världen, kyrkan och mitt eget liv avskrivs som en orimlig söndags-skoloreligion. Hjärtats kärlek till nästan, viljan att göra också onda människor gott, tungans vänlighet också i vardagens brådska, att "överträffa varandra i inbördes hedersbevisning" (Rom. 12:10), att inte fara ut i skrianden och hårda ord, allt sådant kan betraktas som överdrivet. Sådant tillåter inte Den Helige Ande, som vill straffa, sära och oroa samveten, så att nåden behövs. Om han inte får göra detta, blir vår påsk bara ett liturgiskt utstyrselnummer.

II. Det av Den Helige Ande i evangelium oupplysta hjärtat kan ingen nåd tro.

Den människa, som verkligen av Den Helige Ande bibragts självkänedom och syndainsikt, som ser hur elakhet och ondska, bitterhet och långsinthet, småsinthet och tarvlighet dansar en helvetesdans inne i själen, måste också förstå, att hon inte ens kan tro sina synders förlåtelse. Det onda hjärtat kan minst av allt genom ett eget viljebeslut, genom ett uppbåd av egenreligion, utbreda över sig Kristi rättfärdighet, tro på sina synders förlåtelse. Allt sådant vore ju bara utflöden av samma syndafördärv, som på alla andra punkter genomtränger människan. Så kan bara Den Helige Ande, Herren och Livgivaren, i sitt eget gudomliga majestät skapa och skänka denna tro genom Ordet och sakramenten på Ordet och sakramenten. Så står jag inte i egen kraft inför Guds gåvor, inför den oförskyllda nåden, som om den nu ändå något litet skulle förskyllas av mig, utan jag dras in i den fulla dagspenningens värld genom dess egen kraft, lyfts in i predikans verklighet, kallas in i sakramentets härlighet. Så är tron inte ett sista kvarstående krav – "Guds gåva är det". (Ef. 2:8)

III. Det av Den Helige Ande omvända hjärtat gör oförskyllda gärningar.

Dagens predikotext skänker oss Jesu liknelse om tjänaren, som inte avtackas för arbetet vid hemkomsten utan först måste servera arbetsgivaren, allt avslutat med orden: "Sammalunda när I haven gjort allt som

blivit eder befallt, då skolen I säga: 'Vi är blott ringa tjänare; vi hava endast gjort vad vi voro pliktiga att göra.'" Det är naturligtvis sant, att vi liksom änglar och ärkeänglar endast och allenast är det gudomliga Majestätets ringa tjänare, som aldrig kan göra mer än vad hans vilja och vår plikt fordrar. Jesu ord vill dock säga mer än detta, ge oss en stor glädje. Omedelbart innan talar Jesus om den oerhörda makt han lägger ned i oss genom tron. Mullbärsträd, som befalls flytta sig genom tron, flyttar sig: "och det skulle lyda eder". (Luk. 17:6) Inför dessa löften om trons underbara gärningar, skall vi inte övermannas av vantro, maktlöshet och falsk blygsamhet. Vi är ju – "blott ringa tjänare" till en stor herre, och därför heter det:

Hans verk äro vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar, vilka Gud förut har berett, för att vi skola vandra i dem. (Ef. 2:10)

När vi gör "allt som har blivit eder befallt", skall vi tro på vår framgång, på vår gärnings storhet, ty den är inte tjänarens utan husbondens. Så är både vår tro och vår gärning "Guds oförskyllda nåd".

Amen.